

Наталія Мачюліс

ЦЕ ВЖЕ ІСТОРІЯ, ЯКОЮ ПИШАЄМОСЯ...

Пентагон захоплюється вмілою стратегією оборони Чернігова

ЧЕРНІГІВ БОРОНІТЬ КИЇВ

11 січня 2023 р.

Сьогодні на передовиці авторитетної американської газети «The Washington Post» вийшла велика стаття про битву за Київ. Одна з її складових – оборона Чернігова – займає значне місце в матеріалі. Це історія про те, як 30 тисяч російських солдат планували за 3 дні захопити місто, але програли.

Керівник 1-ї танкової бригади, полковник ЗСУ Леонід Хода

Розпочинається частина про Чернігів Гончарівськом. Полковник Леонід Хода був готовий до найгіршого й заздалегідь переніс пальне та їжу в замасковані безпечні райони та розосередив свої війська подалі від бази в полі. Він приготувався востаннє попрощатися з дружиною, але став однією з ключових фігур оборони Чернігова.

Російські війська, чисельність яких наближалася до 30 тисяч, перетнули кордон з трьох напрямків до Чернігова. Вони планували захопити місто за 3 дні та створити потужний тиск на столицю з сіверського боку та разом із військами, що висадилися в Гостомелі, захопити столицю. Поставити маріонетковий уряд, який би проголосив капітуляцію України. Такий був план. Натомість, протягом наступних 5 тижнів вони таки не змогли захопити місто та змушені були відступити. Це зіграло ще одну вирішальну роль у провалі «блицкригу» маскви.

Між цими 30 000 росіян та столицю України стояла 1-а Танкова бригада з приблизно 2000 військових. Керівник бригади прийняв рішення покинути базу в Гончарівську та помчав до Чернігова. Тут створили передовий командний пункт.

Чекаючи біля шосе на північ від міста, його роти влаштували засідку та знищили першу російську колону, обстрілявши формування з артилерії з такої короткої відстані, що росіяни не встигли зреагувати. Так само була знищена і друга російська колона. Атака зупинила наступаючі сили та дала можливість виграти критичний час для зведення оборони міста та збору власних військ.

Росіяни намагалися взяти місто «масою». ЗСУ витіснили цю «масу» на вузькі ділянки місцевості – ґрунтові дороги, які були непрохідними, талі поля чи болота, які затримували б транспортні засоби та споживали більше пального. Мости та переправи були заміновані та заблоковані.

Головнокомандувач ОК «Північ», генерал-майор Віктор Ніколюк

«Ми змушували їх пройти певними маршрутами, де потім підірвали б їх і відрізали», – каже генерал-майор Віктор Ніколюк, головнокомандувач ОК «Північ».

Ця стратегія викликала захоплення в Пентагоні.

«На цьому напрямі було близько 30 бойових груп росіян. Їх зупинила лише одна українська бригада. Я не знаю, ким був цей командувач, але він зупинив їх на шляху [до Києва]», – цитує газета генерала Марка А. Міллі, голову Об'єднаного комітету начальників штабів (аналог нашого Залужного).

За словами Ніколюка, старий радянський спосіб ведення війни, коли командири надавали офіцерам мало свободи для прийняття рішень і намагалися здолати ворога, надсилаючи величезні маси сил, залишався характерним для Росії. «Ми вбивали двох-трьох людей, а на їх місці з'являлися інші. Перші ще лежать, а ці хлопці наступають. Просто 1941 рік, коли для командирів життя особового складу нічого не означає».

Віктор Ніколюк вказує на ще одну причину поразки росіян: «Вони впевнені в собі та вважають, що Україна маленька. Росіяни вважають, що просто можуть передати нас, просто проїхати танками і все».

На заході від Києва росіяни повністю заглушили зв'язок і супутникові мережі українців, залишивши Л. Ходу та інших без зв'язку з солдатами на передовій. Українські командири розійшлися по позиціях своїх військ, щоб спілкуватися та віддавати накази. Тут відіграли свою роль навички, які ще з 2014 року ЗСУ перейняли у західних партнерів – офіцери нижчого рівня знали, що повинні діяти відповідно до ситуації, а не чекати команд від штабу. Ця ініціатива – ключова відмінність двох армій.

Офіцерам у будь-якому разі довелося взяти ініціативу на себе. Комунікації були повністю паралізовані, і тут свою величезну роль зіграли місцеві мешканці. «Доводилося працювати через інформаторів. Я не збираюся викладати всі карти на стіл, але ми з 95-відсотковою точністю знали навіть їхні найменші рухи іншими способами. Це все були місцеві», – каже Леонід Хода.

Газета наводить бої за пагорб у Новоселівці як приклад української волі боротися всупереч всьому. «Тримайте цей пагорб, інакше Чернігів буде у росіян на долоні», – наказав Хода. Протягом кількох днів наші бійці захищали його, незважаючи на жорстоке російське бомбардування з танків, реактивних систем залпового вогню та, зрештою, фугасних бомб FAB-500, які знищили більшу частину самого пагорбу. Майже всі причетні загинули та були знайдені в імпровізованій могилі на вершині. Але вони не здалися...

Також у статті зазначається роль Територіальної оборони в захисті Чернігова. У перші дні війни до її складу записалися тисячі добровольців. Хоча більшість із них були недосвідченими бійцями, вони взяли на себе вирішальну й небезпечну роль, забезпечуючи критично важливу додаткову живу силу.

Обласна бібліотека для юнацтва біля стадіону ім. Ю. Гагаріна

Про авіацію. В перші дні росіяни домінували в небі над Черніговом. Пам'ятаєте, як на початку березня літаки тероризували наше місто, щодня скидаючи бомби на цивільні об'єкти? Лише в середині березня 1-а Танкова отримала переносні ЗРК «Містраль» і «Стінгер» від США та союзників. Леонід Хода з гордістю розказує, що над Чернігівщиною вдалося збити 10 російських літаків (більшість без допомоги західної зброї).

За допомогою грубої сили та великої чисельності росіянам вдалося майже оточити місто, обійшовши його з південного боку. Кульмінацією стали бої за Лукашівку. Росіяни зібрали тут цілу батальйонну тактичну групу чисельністю 750 військовослужбовців і склали боєприпаси між білими стінами старої православної церкви. Село наводнила російська бронетехніка.

Ворожий танк

Рішення росії сформувати в Лукашівці свої війська було помилкою. Село відокремлювали відкриті поля та клаптики крихтих струмочків від сіл, які утримували ЗСУ. Це робило росіян відкритими. «Невеликими групами ми вийшли і знищили один-два танки, одну БМП, частину особового складу – і просто потроху почали відрізати їх матеріально-технічне забезпечення», – розповідає Ніколюк. Решту зробила артилерія. Велика частина російської техніки була спалена.

«У той момент я зрозумів, що росіяни зазнають поразки. Вони втратили надто багато людей, танків і бойових машин – і вже не мали достатніх сил, щоб просунутися до Чернігова. Їх логістика була перенапружена контратаками, часом і відстанню», – розказує керівник 1-ї танкової бригади Леонід Хода.

Загиблі чернігівці

А згадайте, як всі цивільні, які лишалися в місті і чим могли допомагали військовим та один одному, видихнули в перших числах квітня, коли місто перестали обстрілювати та наступила тиша! Особисто я, кілька тижнів просто не могла звикнути до неї. А потім з'явилися новини про Бучу, Ягідне та інші території, що були в окупації та про звірства росіян там. І усвідомлення масштабу звірств, які міг побачити обласний центр, що так довго тримав оборону...

Готель «Україна»

Прочитавши статтю та оновивши для себе події лютого–березня, хочеться лише ще раз подякувати керівництву, офіцерам та особовому складу ОК «Північ», 1-ї Танкової бригади, воїнам Територіальної оборони Чернігова, 58-й мотопіхотній бригаді та всім воїнам, які захистили Чернігів від російської навали. Герої! Низький уклін та вдячність за життя! Слава Богу, слава Україні, слава ЗСУ!

Допис у Фейсбуці від 11 січня 2023 р.

